

CARL VON LINNÉ

1707. május 23-án született Carl von Linné svéd származású természettudós, orvos és botanikus, a tudományos rendszertan „atyja”. Szülei egyházi pályát szántak neki, de a növénytan iránti elköteleződése erősebb volt. Lelkész édesapja maga is növénykedvelő ember volt, kertjében számos virágot gondozott, sőt saját herbáriummal (növénygyűjteménnyel) is rendelkezett. Fia születésekor nem játékokkal vette körül a bölcsőt, hanem virágokkal díszítette. Linné már négyévesen érdeklődött a növények iránt. Tanulás helyett a természetet járta.

1727-ben Linné beiratkozott a Lund városban működő egyetem orvostudományi karára, de egyetemi éve alatt is leginkább a növénytan kötötte le. Két év múlva tanulmányait Uppsalában folytatta, ahol a neves botanikus és teológiai professzor, Olof Celsius támogatta őt anyagilag, és megengedte neki, hogy szabadon használhassa gazdag gyűjteményét és könyvtárát. 23 évesen már az egyetemen tanított, majd 1732-ben az Uppsalai Tudományos Társaság megbízásából tanulmányútra ment Lappföldre, hogy az ott található ásványokat, a növényeket és az állatokat vizsgálja. 1735-ben

végül Hollandiában szerezte meg az orvosi diplomáját és ott adták ki leghíresebb munkáját, a *Systema Naturae*-t, *A természet rendszert*, amely elsőként összegezte az addig ismert több tízezer növényt és állatot, valamint ásványt. A könyv Linné életében tizenhárom kiadást ért meg. Míg az első kiadás még csupán 11 oldalas volt, addig a tizenharmadik már 2000 oldalra bővült.

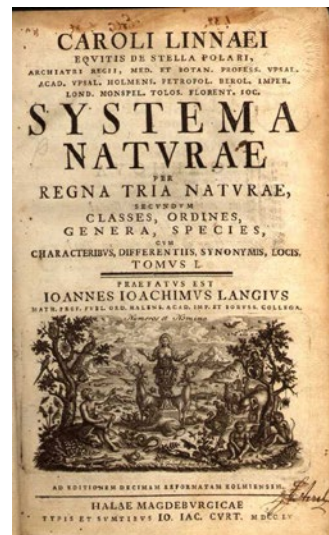
Linné forradalmasította a növénytan, állattan és az ásványtan alapjait. A rendszerezés alapkategóriájának megteremtése, továbbá a kettős nevezéktan bevezetése minden kutató munkásságának alappilléret képezi még 300 év után is. A fajok többsége ma is a tőle kapott nevet viseli.

A tudós nevéhez fűződik a híres virágóra is. Megfigyelte a különböző növényfajok napi virágnyílási és csukódási idejét és ezek alapján Uppsalában megalkotta az első természet teremtette virágórát. Rájött, hogy sok növényt a mindennapi életben is fel lehet használni, számos gyakorlati hasznuk létezik. Festőnövényeket keresett, hogy a külföldről drága pénzért behozott, főként ruhák festésére használt anyagokat az országban is elő lehessen állítani, sokkal olcsóbban. Rájött többek között, hogy egy gyomnövény, a mezei mustár magjából olajat lehet sajtolni és a vadzab kitűnő a homokos területek megkötésére. Az is a Linné ötlete volt, hogy a hernyórágások ellen a tölgyfából készült hajóárbócotok kátránnyal kenjék be.

Érdekesség, hogy Bibliai adatokra támaszkodva, de botanikai érvekkel alátámasztva bizonyította be, hogy Ádám és Éva nem fügefalevelekkel takarta el magát, hanem banánlevéllel.

1739-ben őt kérték fel az akkor alapított Svéd Tudományos Akadémia első elnökének. 1741-ben kinevezték az Uppsalai Egyetem anatómia és a gyakorlati orvostudomány professzorává. Miközben például meghonosította a tanszéken a kőbonctant, botanikát is oktatott és ő vezette az egyetem botanikus kertjét is.

1764-es nyugdíjazásáig az egyetemen tanított, majd visszavonultan élt, továbbra is a kutatásainak szentelve legtöbb idejét. Hosszas betegség után, 1778. január 10-én hunyt el. A svéd király mauzóleumot emeltetett számára a stockholmi székesegyházban, ahová addig csak királyokat temettek el.

Carl v. Linné

Források:

<http://mek.oszk.hu/05200/05218/05218.pdf>

<http://www.origo.hu/tudomany/tarsadalom/20030110ketszaztizenet.html>

file:///C:/Users/admin/Downloads/92-2_1-moczar.pdf

Szerkesztette: Palombi Barbara

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN